

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת וישלח

לחיות – כי ה' רוצה

המוכנות למסירות נפש פירושה שאנחנו לא רוצים חיים שה' לא רוצה בהם, אלא אנחנו חיים כי ה' רוצה בכך. ממילא אנחנו לא חיים רק כדי לא למות, אלא חיים מתוך רצון, כי ה' רוצה שנחיה

שלום לידידינו היקרים!

בשעת מלחמה אנשים רבים נמצאים במצב של סכנת נפשות. החיילים מסתכנים ומוסרים את נפשם בקרב, והשבויים נמצאים בסכנת נפשות, כל אחד במקום שבו הוא נמצא. באופן פשוט מצב של סכנת נפשות ומסירות נפש הוא מצב שהאדם לא מחפש להיכנס אליו, אלא הוא מצב של כורח המציאות. אויבים נלחמים בנו באכזריות, וזה גורם שאנשים יימצאו וייכנסו למצב של סכנת נפשות.

אבל בעם ישראל מסירות נפש היא לא רק תוצאה של כורח המציאות, אלא היא גם תנועת נפש שאנחנו מתחנכים עליה, ורוצים לפתח אותה. אנחנו מזכירים את עקדת יצחק בכל יום לפני התפילה, ואומרים בקריאת שמע "ואהבת את ה' אלקיך... בכל נפשך" פעמיים ביום. מה המשמעות של החינוך למסירות נפש? האם אנחנו רוצים ומחפשים להיכנס למצבים שבהם צריך למסור את הנפש?

לא לחיות רק כדי לא למות

אם היינו אומרים שאין דבר כזה מסירות נפש, אלא הדבר החשוב ביותר הוא לחיות, גם החיים בעצמם לא היו חיים באמת. כאשר הדבר הכי חשוב לאדם הוא לא למות, גם החיים שלו הם בצל המוות, ובמקום להיות נתון בכך שהוא חי, הוא נתון בכך שהעיקר זה שהוא לא מת.

לעומת זאת כאשר אנחנו אומרים שאם ה' לא רוצה שנחיה, גם אנחנו לא רוצים בכך, ואנחנו מוכנים למסור את הנפש, פירושו של דבר שאנחנו חיים את החיים שלנו מתוך רצון לחיות, ולא רק מתוך רצון לא למות. ה' רוצה מאוד שנחיה, והרצון הזה של ה' גורם גם לנו לרצות

מאוד לחיות, כי ה' רוצה בכך. כך החיים נהיים חיים אמיתיים, חיים מתוך חשק ורצון לחיות, וכפי שכתוב "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום". המוכנות למסירות נפש, שאנחנו מזכירים אותה בכל יום, פירושה שאנחנו חיים רק כי ה' רוצה, ורק זה נקרא בעינינו חיים, ואם ה' לא רוצה, גם אנחנו לא רוצים.

אין הכוונה שאנחנו מוכנים למסור את הנפש, כי אנחנו מחפשים לחיות חיים טובים יותר, וכמו שאומר הפתגם "רק כאשר יש לאדם בשביל מה למות, יש לו גם בשביל מה לחיות". הכוונה היא שאנחנו רוצים לחיות רק חיים שה' רוצה בהם, ואם ה' לא רוצה בחיים, גם אנחנו לא רוצים בהם. כיוון שה' רוצה בחיים, הם הופכים להיות חיים עם רצון ועם תשוקה לחיות, כי ה' מאוד רוצה אותם.

הרצון לחיות רק בחיים שה' רוצה בהם הוא רצון שמושרש בנו, והרצון הזה בא לידי ביטוי במסירות נפש על האמונה (שלא לעבוד עבודה זרה) ומסירות נפש על מנת לא לפגוע ביהודי אחר (שפיכות דמים).

איך לדון נכון בשאלות של הצלת נפשות

יש כיום דיונים רבים בקשר ללחימה בעזה, האם צריך קודם לשחרר את החטופים, ואחר כך לסיים את הלחימה בחמאס, או להיפך, קודם להילחם בחמאס, ואחר כך לשחרר את החטופים. שתי העמדות בדיון הזה יוצאות מתוך נקודת הנחה שהחיים יקרים מאוד, וצריך להגן ולשמור עליהם. מי שרוצה קודם לשחרר את החטופים, רוצה זאת על מנת להגן על החטופים, וחושב שהלחימה בחמאס תפגע בחטופים, ולכן אסור להילחם כל עוד לא משחררים את החטופים. לעומת זאת מי שרוצה קודם להילחם בחמאס, חושב שהדיבורים על שחרור שבויים פוגעים בלחימה בחמאס, וגורמים שלא יהיה אפשר להגן על יהודים אחרים, ובנוסף, הלחימה בחמאס תעזור גם לחטופים עצמם, שכן ככל שהחמאס יוכה יותר, כך הוא יסכים לשחרר את יותר שבויים, ובמהירות גדולה יותר, ותמורת מחיר נמוך יותר.

כאשר באים לדון בדיונים כאלו, הלחץ החזק שלא למות עלול לעוות את העיניים, ולהטות את שיקול הדעת. על מנת לדון בנושא בצורה טובה ונכונה, צריך לזכור למה החיים יקרים בעינינו: החיים יקרים בעינינו לא בגלל שהדבר החשוב ביותר הוא לא למות, אלא בגלל שה' רוצה בהם. לכן על מנת לענות על שאלות כאלו על האדם להתעצם עם קריאת שמע, שבה האדם מתעצם עם מסירות נפש, ולהתעצם עם פרשת העקדה, שבה האדם מתעצם עם מסירות נפש מסוג אחר, מסירות נפש של שליחת אנשים אחרים למסור את הנפש.

ככל שהאדם יתבונן בכך שאנחנו רוצים לחיות, ורוצים להציל חיים של יהודים אחרים, כיוון שה' רוצה בחיים הללו, ולא מתוך לחץ שלא למות, הלחץ שלא למות פחות יטה את שיקול הדעת שלו (גם לחץ שהוא לא ימות, וגם לחץ שאחרים לא ימותו), ויהיה לו קל יותר לשקול נכון את הצדדים, ולהכריע מה נכון לעשות.

דבקות לעומת יאוש

במלחמה, לפעמים מקבלים החלטה להילחם במסירות נפש (מסירות נפש גם של החיילים, וגם לפעמים של האזרחים שיורים עליהם טילים, או של שבויים שעלולים להסתכן בגלל המלחמה), ולפעמים מקבלים החלטה להגן ולייקר את החיים בכל מקרה.

בין אם מקבלים החלטה של מסירות נפש, ובין אם מקבלים החלטה של ייקור החיים, ההחלטה הזו צריכה לבוא מתוך נקודת מסירות הנפש של היהודי, הנקודה שבה הוא חי מתוך הדבקות בה'. ההחלטה למסור את הנפש נובעת מהנקודה שבה היהודי דבק בה', ומוכן למסור את הנפש בשביל רצונו, וגם ההחלטה לייקר את החיים נובעת מהנקודה שבה היהודי דבק בה', ורוצה לחיות כיוון שה' רוצה מאוד שהוא יחיה, ומצווה אותו "וחי בהם". כפי שנכתב, ככל שלאדם יותר ברור שאם ה' לא רוצה שהוא יחיה, גם הוא לא רוצה, כך האדם יותר רוצה לחיות, כיוון שה' רוצה שהוא יחיה. אם כן, שתי תנועות הנפש הללו, גם מסירות הנפש וגם ייקור החיים, צריכות לבוא מתוך הנקודה שבה היהודי חי ודבק בה'.

שני סוגי ההחלטות הללו, החלטה של מלחמה במסירות נפש והחלטה של ייקור החיים, יכולים לבוא גם מתוך יאוש, ודחף חזק לא למות או לא לסבול. היאוש הזה, מעבר לכך שהוא מטה את שיקול הדעת וגורם להחלטות לא נכונות, הוא גורם שגם כאשר ההחלטות הן כן נכונות, הן לא נעשות באווירה הנכונה. כאשר נלחמים אין מספיק תחושה של ניצחון, וכאשר מצילים חיים אין מספיק תחושה של רצון לחיות, אלא הכל מלווה במין עצבות וכעס וטרורניה על המצב, ואין בשני סוגי ההחלטות הללו דופק של חיים אמיתיים.

לכן לא רק מקבלי ההחלטות צריכים להתעצם עם נקודת מסירות הנפש והדבקות שבלב כל יהודי, אלא זוהי צריכה להיות גם האווירה הציבורית. אווירה שרוצים מאוד לחיות כיוון שה' רוצה בכך, וממילא מוכנים במסירות ובדבקות למסור את הנפש כאשר ה' רוצה בכך. בצורה כזו נוכל, בעזרת ה', לא רק להחליט את ההחלטות הנכונות, אלא גם לדעת איך לחיות בצורה טובה ונכונה עם ההחלטות הללו, תוך כדי המלחמה ואחריה.

שבת שלום!

בית 'עוד יוסף חי'

